

Nr 305

Av herr Persson i Heden m. fl., angående utbildningen i mjölkning.

(Lika lydande med motion nr 240 i Första kammaren)

År 1934 beräknades de av juverinflammationer hos korna förorsakade förlusterna uppgå till bortåt fyra miljoner kronor per år. En av jordbrukets forskningsråd utförd undersökning om förlusterna genom juverinflammationer, redovisad 1960, visade att dessa då uppgick till 120 miljoner kronor per år. Av landets cirka 1 200 000 kor var under 1961 endast 60 000 (5 procent) anslutna till den frivilliga juverhälsokontrollen. 16,5 procent av dessa var angripna av juverinflammation. Antalet juverinflammationer är i stigande.

Juverinflammationer vållas till mycket stor del av felaktig mjölkning och dålig juvervård. Det kan bedömas, att sjukdomen till ca 90 procent beror på bristande kunskaper om den rätta mjölkningstekniken och den riktiga juvervården.

Det förtjänar anföras i detta sammanhang vad 1954 års mjölkkommitté uttalade i sitt betänkande (SOU 1960:20), där det bl. a. heter: »Juverinflammation medför minskad mjölmängd, försämrad mjölk kvalitet och för tidig nedslaktning av angripna djur på grund av höggradiga juverskador. De predisponerande faktorerna är vanligen att söka i ladugårdshygienen, oriktig maskinmjölkning, utfodring och dylikt. I ju större omfattning djuren behandlas med antibiotika, desto mindre benägen har man även blivit att förbättra hygien på produktionsplatsen. Användning av sådana preparat ger således ingen lösning på mastitproblemet. Dessutom anses de sänka högmjölkanande kors produktion, och i vissa fall gör de mjölken otjänlig till människoföda och olämplig för vissa mejeriändamål. Målsättningen bör därvid vara att inom största antal djurbesättningar minska mastifförekomsten, så att konsumenternas krav på en god k-mjölk uppfylles och samtidigt även mjölkproduktionen når ökad lönsamhet. Kommittén vill, att skolorna skall intresseras för att revidera kursplanerna och härvid giva mjölkproduktionens kvalitetsproblem större utrymme. Kommittén anser, att bristerna i denna undervisning är stora. Man saknar enhetliga kursplaner, moderna läroböcker i mjölkproduktion och inom detta specialområde erfarna lärare i såväl den teoretiska som den praktiska delen av ämnet.»

I alla yrken krävs numera en god yrkesutbildning. Det som hittills gjorts

för att lära upp den personal — ca 200 000 personer — som har hand om den viktiga mjölkningen och juvervården måste dock bedömas som otillräckligt.

Undervisningen vid våra lantbruks- och lanthushållsskolor kan för närvarande ej anses fylla det föreliggande behovet. Det är på en bredare bas undervisningen måste sättas in, om den på tillfredsställande sätt skall fylla sin uppgift. Hemmasöner, hemmadöttrar och lantarbetare måste få tillgång till en för dem överkomlig utbildning.

Den utvidgning av möjligheterna till utbildning av mjölkningpersonal, som vi eftersträvar, bör lämpligen inriktas på tvåveckorskurser — 12 effektiva arbetsdagar — med ett mindre antal elever åt gången. Undervisningen bör omfatta följande ämnen: 1. Juvrets byggnad och mjölkens bildande. 2. Mjölkningssmaskinernas konstruktion och arbetsätt. 3. Juvrets behandling före mjölkningen. 4. Mjölkningens teknik. 5. Eftermjölkning med maskin. 6. De hygieniska fordringarna vid mjölkningen. 7. Juvervård. 8. Mjölkens kylning och förvaring. 9. Diskning och desinfektion samt skötsel av rörmjölkningssystem. 10. Allmän ladugårdshygien. 11. Olika fodermedels, sjukdomars, medicinens eller andra faktorerers inverkan på mjölkens kvalitet.

Det bör vara möjligt att inrätta sådana kurser vid våra lantbruksskolor. Särskilda mjölkningsskolor måste då utbildas för uppgiften. Önskvärt vore — med vetskap om att mjölkningsskolorna omfattar ca 200 000 personer — att dylika permanenta kurser kunde ordnas vid de flesta av våra lantbruksskolor. Det torde dock vara lämpligt att börja med ett mindre antal skolor, förslagsvis tre.

En undervisning på detta område under ledning av specialutbildade lärare på sätt vi ovan skisserat synes oss nödvändig för syftet att göra mjölkproduktionen mera lönsam och mindre riskfylld. För samtliga djurägare, men särskilt för de gårdar som har lejfolk och måste ha avbytare, är utbildningen på detta område av största vikt med hänsyn till de stora kapital, som investerats i kobesättningarna. Genom de åsyftade åtgärderna bör en successiv minskning av juverinflammationerna inträda, varför de ökade investeringarna i yrkesutbildningen mycket snart bör betala sig själva. Samtidigt bör dessa åtgärder skapa bättre förutsättningar för god kvalitet på mejeriprodukterna och avsevärda riskmoment för mjölkproducenterna bör undanröjas.

Verkställda undersökningar har också visat, att en förbättrad teknik vid mjölkningsskolornas utförande bör medföra en betydande vinst i arbetstid. Det har bedömts, att arbetstid skulle kunna sparas till minst 100 milj. kronor per år. Nuvarande brister i mjölkningsskolornas utbildning skulle sålunda, inberäknat vad ovan sagts beträffande juverinflammationerna, medföra extra kostnader på uppskattningsvis 200 milj. kronor om året.

Med stöd av vad ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om skyndsam utredning och förslag till effektivisering av yrkesutbildningen på mjölkningens område i enlighet med motionens syfte.

Stockholm den 25 januari 1966

Arne Persson

i Heden

Tage Sundkvist

Gustaf Svensson

i Vä

Nils Franzén

Bertil Johansson

i Växjö